

TRÍCH YẾU LUẬN ÁN TIẾN SĨ

Họ và tên: Ngô Thị Kim Tuyền

Đề tài: Biến đổi văn hóa làng nghề đá mỹ nghệ Ninh Vân, xã Ninh Vân, thành phố Hoa Lư, tỉnh Ninh Bình

Ngành Văn hóa học

Mã ngành: 9229040

Người hướng dẫn khoa học: TS. Trần Thị Kim Quế - TS. Vũ Diệu Trung

Cơ sở đào tạo: Viện Văn hoá, Nghệ thuật, Thể thao và Du lịch Việt Nam

NỘI DUNG TRÍCH YẾU

1. Mục đích và đối tượng nghiên cứu.

- Mục đích nghiên cứu: Nghiên cứu biến đổi văn hóa làng nghề đá mỹ nghệ Ninh Vân trên phương diện văn hóa vật thể, văn hóa phi vật dưới tác động của biến đổi xã hội trong bối cảnh toàn cầu hóa.

- Đối tượng nghiên cứu: Đối tượng nghiên cứu của luận án là các thành tố văn hóa vật thể, phi vật thể của làng nghề đá mỹ nghệ Ninh Vân từ truyền thống đến hiện nay. Qua đó nhận diện sự biến đổi văn hóa làng nghề dưới tác động của quá trình toàn cầu hóa.

2. Các phương pháp nghiên cứu đã sử dụng.

- Phương pháp phân tích, tổng hợp tài liệu thứ cấp: thu thập các nguồn tài liệu liên quan đến đề tài luận án.

- Phương pháp điền dã và phỏng vấn: quan sát tham dự và phỏng vấn sâu, kết hợp tham dự lễ hội (quay phim, chụp ảnh, ghi âm...).

- Phương pháp thống kê, so sánh: thống kê, so sánh, phân tích sự biến đổi của các thành tố văn hóa trong đó có các yếu tố truyền thống - hiện đại để nhận diện sự biến đổi.

- Phương pháp điều tra xã hội học: Phát phiếu điều tra về các nội dung liên quan đến đề tài luận án.

3. Các kết quả chính và kết luận.

* Kết quả chính:

- Luận án sử dụng lý thuyết “Biến đổi xã hội” cùng các học thuyết liên quan để xây dựng khung phân tích cho nghiên cứu biến đổi văn hóa của làng nghề đá mỹ nghệ Ninh Vân trong bối cảnh hiện nay.

- Nghiên cứu về biến đổi văn hóa vật thể làng nghề đá Ninh Vân nêu ra các điểm chính: Cảnh quan làng nghề đã thay đổi lớn do công nghiệp hóa và đô

thị hóa, làm mất không gian văn hóa truyền thống; Di tích lịch sử được dân làng tu bổ di tích, nâng cấp hạ tầng và xuất hiện thêm các di tích mới; Sản phẩm nhiều loại hình mới xuất hiện thay thế các dòng sản phẩm cũ.

- Nghiên cứu về biến đổi văn hóa phi vật thể với một số nội dung nổi bật sau: Tín ngưỡng, lễ hội: Xuất hiện tín ngưỡng thờ Tổ nghề, tín ngưỡng mới chưa từng có; Môi quan hệ xã hội: Quan hệ tốt đẹp trong làng và xuất hiện các mối quan hệ mới dựa vào nhau để sống và cùng có lợi, chịu sự chi phối của quan hệ thị trường; Tổ chức làm nghề: Xuất hiện các công ty, doanh nghiệp giúp ký kết hợp đồng lớn và tạo nhiều sản phẩm giá trị, thay đổi phương thức tiêu thụ.

- Văn hóa làng nghề Ninh Vân đang biến đổi nhanh chóng và mạnh mẽ, phù hợp với quy luật phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội trong quá trình công nghiệp hóa và hiện đại hóa. Những biến đổi này giúp làng nghề chế tác đá mỹ nghệ phát triển toàn diện nhưng cũng làm thay đổi văn hóa làng nghề. Sự biến đổi này tác động đa chiều đến đời sống văn hóa của cư dân làng nghề, tạo nên mối quan hệ chặt chẽ giữa kinh tế và văn hóa, với kinh tế thường là yếu tố đi trước và ảnh hưởng đến văn hóa.

* Kết luận: Văn hóa làng nghề không cố định mà luôn vận động, biến đổi theo sự thay đổi của xã hội. Nghiên cứu về biến đổi văn hóa làng nghề đá mỹ nghệ Ninh Vân là một minh chứng rõ nét về quá trình này. Luận án là công trình đầu tiên nghiên cứu một cách hệ thống về biến đổi văn hóa làng nghề chế tác đá mỹ nghệ Ninh Vân, cung cấp cơ sở khoa học cho các nghiên cứu tiếp theo và định hướng phát triển làng nghề trong tương lai.

Người hướng dẫn khoa học

Nghiên cứu sinh

TS. Trần Thị Kim Quế

TS. Vũ Diệu Trung

Ngô Thị Kim Tuyền